

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра екології та сталого розвитку імені професора Ю.В. Пилипенка**

III Міжнародна науково-практична конференція

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»**

**до дня пам'яті доктора сільськогосподарських наук, професора
Пилипенка Юрія Володимировича**

III International Scientific and Practical Conference

**«ECOLOGICAL PROBLEMS OF THE ENVIRONMENT
AND RATIONAL NATURE MANAGEMENT IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT»**

**dedicated to memory of doctor of agricultural sciences, professor
Pylypenko Yurii**

III Международная научно-практическая конференция

**«ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
И РАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ
В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»**

**посвящена памяти доктора сельскохозяйственных наук, профессора
Пилипенко Юрия Владимировича**

*22-23 жовтня 2020 р.
м. Херсон*

ОЛДІПЛЮС
2020

УДК 504(063)
Е45

Друкується за рішенням
Оргкомітету Конференції від 12.10.2020.

Відповідальні за випуск: Дюдєва О.А., Євтушенко О.Т.

Третя Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» : збірник матеріалів (22-23 жовтня 2020, м. Херсон, Україна) – Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. – 960 с.

ISBN 978-966-289-438-7

Збірник містить матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку» за такими основними напрямками: теоретичні та прикладні екологічні дослідження; моделювання та прогнозування стану навколишнього середовища; актуальні питання сучасної іхтіології та аквакультури; стійкий розвиток лісового господарства; екологічні та соціально-економічні аспекти сталого розвитку; сучасні проблеми використання, відтворення та охорони природних ресурсів в контексті сталого розвитку; зміни клімату та їх наслідки для природних екосистем; екологічні та інноваційні технології у сільському господарстві; сучасні підходи до методики викладання дисциплін природничого напрямку.

Конференцію проведено за підтримки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України, Державного агентства рибного господарства України, Інституту агроекології і природокористування НААН України, Інституту рибного господарства НААН України, Мережі центрів аквакультури Центральної та Східної Європи (NACEE), Херсонської обласної державної адміністрації, державних та приватних підприємств рибної галузі в Херсонській області.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність та об'єктивність наданої інформації.

УДК 504(063)

ISBN 978-966-289-438-7

© ХДАУ, 2020
© «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020

І.І. Ткаченко, М.Ф. Головащенко
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»,
innatkachenko621@ukr.net, kaf_lis@ukr.net

ФОРЗИЦЯ, ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЧАГАРНИК ДЛЯ ПАРКІВ М. ХЕРСОНА

Озеленення території міста Херсона і Херсонської області з кожним роком набуває все більшого значення. Це пов'язано, перш за все, зі зростаючою кількістю автомобільного транспорту, з розвитком нових підприємств, зростанням населення та іншими проблемами урбанізації, які неухильно ведуть до забруднення навколишнього середовища. Послабити дію цього негативного явища можна тільки одним шляхом – грамотним та оперативним озелененням території міста.

Сучасне місто складно уявити без застосування чагарників в декоративному озелененні, які виконують роль фону для квіткових культур, живоплотів і солітерів на газонному покритті. При цьому догляд за цими рослинами не є обтяжливим, адже вони рідко пошкоджуються шкідниками і не потребують трудомісткого догляду. Сучасний асортимент декоративної рослинності такий, що тільки за допомогою одних чагарників можна створити на території міста повноцінне озеленені території.

Одним з таких видів чагарників є форзиція. Форзиція, або форсіція (лат. *Forsythia*), рід листопадних декоративних рослин сімейства маслинові (лат. *Oleaceae*) [1]. Форзиція європейська (лат. *Forsythia europaea* Deg. Et Bald.) росте в Албанії і на території колишньої Югославії, а всі інші види – в Східній Азії (Китай, Японія, Корея).

Здебільшого рослина являє собою пряморослий чагарник або невелике дерево. Листя – прості або трійчасті, овальні, з зазубринами, супротивно розташовані. Квітки яскраво-жовтого забарвлення, складаються з чотирьох пелюсток. Плід – коробочка, яка розкривається по гніздах, з декількома крилатими насінинами. Висота рослин зазвичай коливається від 1 до 3 м, зрідка досягає 6 м. Ширина кущів – до 2 м. Кора має сіро-коричневий колір, груба [1].

Форзиція вважається рослиною невибагливою і не вимагає особливого догляду. Вона практично не вражається хворобами і шкідниками (зрідка на стовбурі може з'явитися нарост – результат діяльності бактерій *Agrobacterium tumefaciens* Smith et Townsend 1907, Сопн 1942 [2]). Форзиція має унікальну можливість протистояти забрудненню і загазованості, які мають місце в межах міста. У зв'язку з цим вона є незамінною для озеленення міського середовища. Морозостійкість, газостійкість і невибагливість форзиції дозволяють застосовувати її для створення стійких чагарникових угруповань.

А її тривале цвітіння і яскраво-жовте забарвлення листя стане невід'ємним елементом для створення декоративних композицій в озелененні міста.

Завдяки високій декоративності і невибагливості форзиції широко застосовуються в озелененні та благоустрої садів, парків, заміських садиб, будинків відпочинку та інших територій. Однак, незважаючи на те, що в Херсонській області і місті Херсон умови місцезростання для форзиції хороші, бо вони поєднують в собі оптимальні для цієї рослини помірно-континентальний клімат і ґрунти, цей чагарник не отримав широкого поширення на цій території. Тому ми вважаємо, що цю рослину доцільно ширше застосувати в озелененні і благоустрої парків та скверів на території м. Херсона.

В озелененні широко застосовуються такі види форзиції: форзиція яйцеподібна, або форзиція овальна (лат. *Forsythia ovata Nakai*), форзиція проміжна (лат. *Forsythia intermedia Zab.*), форзиція європейська (лат. *Forsythia europaea Deg. Et Bald*), форзиція звисаюча (лат. *Forsythia suspense Vahl.*), форзиція Джиральді (лат. *Forsythia Giraladiana Lin.*) [1].

Значення форзиції в оформленні озелених просторі полягає в її застосуванні в наступних групах рослинних композицій: при утворенні в насадженнях і деревних групах підліску і галявин, при створенні самостійних чагарникових груп, живоплотів і бордюрів, при озелененні укосів, будівель і у вигляді одиночних екземплярів на галявинах і прогалинах. Форзиція витримує стрижку, яку необхідно проводити відразу ж після закінчення періоду цвітіння [1]. Цей чагарник чудово виглядає в природних садах, що імітують світлу лісосмугу, в рокарії, на схилах і насипах.

У квітучому стані вони особливо ефектні на тлі темної зелені хвойних порід [3]. Застосовуються в ландшафтному дизайні також композиції на основі поєднання форзицій з іншими чагарниками і деревами, період цвітіння яких припадає на весну.

Отже, зважаючи на хорошу відповідність клімату і ґрунтів м. Херсона еколого-біологічним вимогам форзиції та її важливе значення в оформленні озелених просторі, цю рослину слід ширше використовувати в міських парках.

Література

1. Антипов В.Г. Декоративная дендрология: учеб. пособие для вузов по специальности садово-парковое строительство. Минск: Дизайн ПРО, 2000. 280 с.
2. Лазарев А.М. Болезни сельскохозяйственных культур [Электронный ресурс]. URL: http://www.agroatlas.ru/ru/content/diseases/Pomae/Pomae_Agrobacterium_tumefaciens/(дата обращения 12.11.2013)

3. Куклина А.Г. Красивоцветущие кустарники (форзиция, вейгела, чубушник, дейция) [Электронный ресурс]. URL: <http://bookmix.ru/book.phtml?id=480813> (дата обращения 1.11.2013)

Т.В. Гончій

*ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
parakinans@ukr.net*

ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ТЕПЛОВОГО СТРЕСУ ТЕЛЯТ

Літо – тепла пора року, яка супроводжується високими температурами, а у останні роки, все частіше, рекордно високими. Підвищений температурний режим, низька вологість повітря можуть негативно впливати на молодняк на вирощуванні.

Тваринницькі підприємства вживають ряд заходів із забезпечення молодняку комфортних умов утримання, що дозволяє запобігати втратам.

Телята можуть перегріватися вже при температурі 20 °С, та проявляти ознаки стресу, такі як зменшення споживання корму, підвищення потреби в енергії. На практиці застосовують наступні кроки:

Розміщення індивідуальних кліток. Це дозволяє активізувати обмін повітря, необхідно запобігати розміщенню кліток безпосередньо під стінками навесів, приміщень або вітрозахисних споруд – наприклад, силососховищ чи корівників.

Оновити або змінити підстилку. Солома – чудовий підстилковий матеріал узимку. Завдяки своїм довгим часткам вона, як ковдра, зігріває телят. Проте вона не дуже годиться для теплої пори року. Влітку використовують дрібний матеріал (наприклад, деревну стружку, рисове лушпиння).

Правило «ще один раз». Високий температурний режим – це привід для додаткової уваги до тварин: контроль за станом приміщень та повторний контроль за станом здоров'я молодняку, підстилки, активності, поїдання кормів та обов'язкового додаткового напування. Правило «ще один раз» особливо стосується напування водою та спостереження за телятами.

Тепловий стрес це причина зневоднення та зниження продуктивності, тому додаткова свіжа і чиста вода є необхідністю.